

AKP ve kadınlar

Şahin Alpay Zaman
September 25, 2007

22 Temmuz seçimleriyle güçlenen, Abdullah Gül'ü cumhurbaşkanı seçen, şimdi de anayasayı değiştirip üniversitelerde başörtüsü yasağına son vermeyi düşünen AKP'nin Türkiye'de "laik", dindar olmayan kadınların hayat tarzlarını tehdit ettiği ileri sürülüyor.

Bu konuda yaygın endişe ve korkular olduğu muhakkak. Bu endişe ve korkulara Türkiye'nin önde gelen sosyal bilimcilerinden Prof. Dr. Şerif Mardin de hak verdiğine göre (bkz. Hürriyet, 16 Eylül), AKP iktidarı altında kadınların toplumsal konumunu nesnel, yani olgulara dayanan bir şekilde değerlendirmekte yarar var.

Önce AKP iktidarının kadınların hukuki statüleri açısından ne anlama geldiğine bakalım. Bu konuda en dikkate değer incelemeyi "European Stability Initiative (ESI) / Avrupa İstikrar Girişimi" adlı bağımsız araştırma kuruluşu yaptı. ESI'nin "İkinci Kadın Devrimi: Feminizm, İslam ve Türkiye'de Demokrasinin Olgunlaşması" başlıklı raporu aynen şunları söylüyor:

"1920'ler Cumhuriyet'in kurulması aşamasında Atatürk'ün çok eşliliği yasakladığı, İslami mahkemeleri kaldırdığı, laik kurumların temellerini attığı ilk dönem olarak tanımlanabilir... İkinci reform dönemi ise 2001'de başlayan süreci kapsıyor. Medeni Kanun'da yapılan değişiklikler ile erkek ve kadının evlilik, boşanma ve mal sahipliğinde hakları eşitlenirken, kabul edilen Yeni Ceza Kanunu, kadın cinselliğini aile namusundan ziyade birey hakları çerçevesinde ele alıyor. Anayasada yapılan değişiklik, devlete kadınerkek eşitliğini sağlama yükümlülüğünü veriyor. Yasal değişiklikler, Aile Mahkemeleri'nin kurulması, İş Kanunu'nda değişiklik, aile içi şiddetle mücadele gibi konuları ve kız çocuklarının okula gönderilmesine dair yeni girişimleri düzenliyor. Bu sayılanlar, Türkiye'de kadının yasal konumu açısından 80 senedir gerçekleştirilen en önemli atılımlar niteliğinde. Bu değişiklikler sonucunda Türkiye'nin, tarihinde ilk defa yasal çerçeveye itibarıyla ataeril düzeni geçmişte bıraktığını söylemek mümkün..."

AKP'nin kadınları siyasal hayata katılmalarını sağlamada bütün "laik" partileri geride bıraktığı biliniyor.

Türkiye'nin kendine özgü İslamcı hareketi 2001'de ikiye bölündüğünde, Saadet Partisi kadınlar konusundaki muhafazakar bakışa, yani kadının erkeğe tabi ve yerinin evde olduğuna dair anlayışa sahip çıkarken, AKP programında kadınların her alanda toplum hayatına katılmalarını teşvik etmeyi temel hedef olarak aldı. Bu bağlamda BM Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Anlaşması'nı hayata geçirmeyi vaat etti ve, ESI raporunda anlatıldığı üzere, bunu büyük ölçüde gerçekleştirdi.

22 Temmuz seçimleriyle TBMM'de kadın milletvekili sayısının 24'ten 50'ye (% 4'ten 9'a) çıkmasında en büyük pay (30 kadın milletvekili ile) AKP'nin oldu. Eğer milletvekillerine başörtüsü yasağı olmasaydı, AKP'nin daha çok sayıda kadın milletvekili çıkarmasının önü açılabildi. Yeni TBMM'nin ihtisas komisyonlarında kadın üyeler, geçmiş dönemlerde olmadığı kadar yer buldu. (Ancak, 25 üyeli 2. Erdoğan hükümetinde yalnızca bir kadın bakana yer verilmesinin büyük hayal kırıklığı yarattığı bir gerçek.)

AKP iktidarının Türkiye'yi İslamlaştırdığı, daha dindar bir toplum haline getirmekte olduğu iddiası havada kalmakta. Saygın siyaset bilimciler tarafından yapılan araştırmalara göre, 1999-2006 arasında (yani çoğunlukla AKP iktidarı altında) İslam hukukunun uygulanmasını isteyenlerin oranı % 21'den 9'a indi; başını örtmeyen kadınların oranı % 27'den 37'ye yükseldi; "türbanlıların" oranı ise % 13'ten 11'e indi. Eşi türbanlı milletvekili sayısı 274'ten (226'sı AKP'li) 235'e indi. (Bütün toplumda türbanlıların oranı yüzde 11 iken, Cumhurbaşkanı ve Başbakan dahil AKP'li milletvekillerinin eşleri arasında bu oranın % 66'yı bulması kuşkusuz dikkate değer bir husus.)

Olgular temelinde şu sonuca varmak mümkün: AKP iktidarının Türkiye'de kadınların durumunu tehdit ettiğine dair iddialar gerçeklerle bağdaşmıyor. Bu konudaki vehimler askersivil bürokrasinin bir kesimi ve onun sözcüsü CHP tarafından yayılıyor ve siyaseten sömürülüyor.